

Universitätsbibliothek Paderborn

V. P. Gasparis Druzbicki, Societatis Jesu, Opera Omnia Ascetica

Aucta Duobus Opusculis De Effectibus, Fructu, Et Applicatione Sanctissimi
Missæ Sacrificii, Et De Sublimitate Perfectionis Religiosæ. Catalogum
Tractatum Asceticorum Omnium Vicina Post Dedicacionem Pagina
Indicabit

V. P. Gasparis Druzbicki, Societatis Jesu, Tractatus De Negotiationis
Spiritualis Industriis

Druzbicki, Kaspar

Ingolstadii, 1732

VD18 90066367

Industria XXIII. Possumus unius Voluntarii boni actûs exercitio, plurium
vicem, quantum ad meritum & valorem supplendo, in meritis crescere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45372

milliesque millies majori proportione illius, semel pro semper, Seraphicè, Mariane, Christiformiter, atomicè, sacrificatoriè, &c.

INDUSTRIA XXIII.

Possumus unius Voluntarii boni actus exercitio, plurium vicem, quantum ad meritum & valorem, supplendo in meritis crescere.

HÆc est Voluntatis nostræ, ac multò magis divina Gratiæ natura, ut quemcunque locum calcet pes ejus, ejus fiat: modò usus tam Voluntatis, quàm Gratiæ, nobis sit tam familiariter notus & usurpatus, quàm commodè potest naturâ suâ esse, si nobis nos deesse nolumus. Inter alias ergo Voluntatis nostræ liberas divitias, divitesque libertates, est hæc una: quòd unico actu ac motu, sive opere suo externo aut interno, imperato aut elicitò, possit plurimorum, ac, audeo, dicere, infinitorum, possibilibusque vicem supplere, ac meritum, valorem, præmiumque obtinere. Habemus ejus rei aliquod simulacrum immò exemplum in notis numericis, quas homines ad placitum inventas, designarunt ad tantam vel tantam summam, tantum venenum significandum. v. g. statuerunt, ut C. significaret Centum; D. Quingenta; M. Mille.

153.

Hoc quod fecit placiti humani libertas, in hisce & similibus notis, potest eadem facere in actibus vel passionibus suis internis, externis vè ab internis imperatis. potest, inquam, Voluntatis humanæ libertas id facere, id sibi imperare,

154.

K 3

ut si

ut si faciat unum talem, aut talem actum, cum hac intentione atque proposito, censeatur fecisse 10, 100, 1000. actus: potest sibi imperare, ut libenter quidem hic & nunc faceret, si posset, si locus, occasio, tempus circumstantiæ paterentur, mille millia actuum talium & talium in Dei laudem; sed quia id prudenter nequit, substituit unum actum Charitatis, spei, timoris, zeli, resignationis, quem cupit, & vult, ac intendit vicem illorum mille millium tenere & supplere: maximè cum, ut aliàs dixi, omne pondus actionum nostrarum, quod eis ex parte nostrâ advenit, à Voluntatis libertate, sive ab intentione, & deliberatione, advertentiâ, conatu, designatione neque proveniat: ita, ut quod hic actus meus valeat tantum, alterius verò, vel alter meus amplius, tertius etiam amplius; id non sit aliunde ex parte meâ, quam à Voluntatis meâ intuitu & studio & arbitrio. Ex parte, inquam, meâ; nam ex parte Gratia habitualis, ex parte objecti quid accedat, nunc non attendo. Quia ergo ita valor actionum, à Voluntatem meâ, talem vel talem valore intendente dependet & promanat: manifestum est, licere mihi, apponere actionibus meis ex parte meâ valorem, quantumcunque volo: ac, si apposuerò parvum, parvus erit, si magnum, magnus erit, si majorem, major, si omnem omnis.

155.

Neque est periculum, ut hac ratione Christum ipsum, aut Beatam Virgine, aut omnes Sanctos, meritis adæquem & superem, & quidem unicâ brevi actione, per solam Voluntatis intentionem. Non, inquam, hoc periculum est; quia hæc adæquatio, non ab hâc solâ Voluntatis nostrâ

nostræ affectatione dependet, sed plura alia ad eam concurrere esset necesse, quæ solam Voluntatem affectantem non sequuntur. Cæterum ad præsens Institutum satis est, verum esse, quod dicimus, Voluntatem tantum mereri, quantum vult valere, & tantum pondus suis actibus dare, quantum vult dare: siquidem pondus eorum, est illud ipsum velle, ex quo fiunt ac imperantur.

Quòd si quis dicat, ex dictis sequi, quòd, si debeam Deo centum actus Charitatis, & velim unum actum Charitatis facere, intendendo, ut illo uno faciam 100. re tamen ipsâ non faciam nisi unum, satisfaciam debito meo. Ad hoc facilis est responsio ex jam dictis. Nam supponuntur centum esse debiti, proinde uno non possunt expediri, quia non unus est debitus sed centum. Deinde si centum quidem debeam, sed centum propter circumstantias expedire non possim, unum autem possim, possim unum elicere pro centum, & unum substituere pro centum: & audeo dicere valiturum apud DEUM pro centum, modò sit Voluntas parata præstare 99. si quando erit commoditas. Adde nullum esse dubium, quòd pro centum qualibuscunque actibus, possit unus intensus & heroicus æquivalere, sicut pro centum solidis, valet unus aureus. Insuper advertendum est, aliam esse rationem numeri & valoris. valor enim non sequitur nummum, sed conatum, hoc est, voluntatis liberæ intentum: numerus autem sequitur repetitionem. quo fit, ut si debeam centum actus, possim uno actu mereri, & unum actum elicere, qui valeat tantum, quantum merear pro

centum, vel quantum valebunt centum; non tamen unus actus erit pro centum, quia non est repetitus centies; quæ repetitio erat debita, & cadebat sub debitum. aliàs, si repetitio non caderet sed valor; posset unus tantum fieri, qui valeret tantum, quantum centum, dummodo constare hoc possit, quòd unus valeat pro centum.

157.

Denique aliud est loqui de debitis aliud de arbitrariis voluntatis nostræ actionibus. In illis enim, Voluntas non est sui juris, sed ejus, cui debito obligata est: ejus ergo Voluntati obsequi debet, non suæ ipsius. In his verò secùs res habet. Et tamen, etiam in debitis actibus, potest Voluntas, suâ libertate ita uti liberaliter, ut centum actus debitos, faciat ita strenuè singulos, ut intendat singulis exæquare obligationem centum actuum; & sic deinceps: in hoc enim Voluntas sui juris est. Sic, si mihi imperetur Corona B. Virginis dicenda, 63. Salutationum Angelicarum, dicere debeo, 63. Quamlibet tamen earum, potero ita velle dicere, ut quælibet æquivalet omnibus 63. æquivalet quoad valorem, & meritum, & venerationem Beatæ Virginis, non autem quoad numerum, & repetitionem; in qua non valor, sed entitas actûs attenditur debita, & non nisi repetitione actûs præstanda.

158.

Ex his patet, quod initio dixi hujus Industrie, Voluntatis nostræ fecunditas. Patet, quantus cumulus meritorum, in nostra Voluntate situs sit, modò velimus. Patet, quanta quotidie damna faciamus, per meram, vel ignorantiam, vel negligentiam. nam aut nescimus, aut negligimus uti Voluntate, cujus exercitium infinitæ fecunditatis

conditatis est; ut non immeritò jubeat Deus se diligere ex tota anima, mente, viribus, fortitudine, corde. Quæ omnia nihil sonant aliud, præter Voluntatem liberam, & ejus conatum, quem totum Deus sibi & suo amori servire vult impendi. Quia si totus impendatur, infinitum quiddam impenditur.

Exercitium ergo hoc atque Industria, piis Negotiatoribus spiritûs, debet esse valde commendata. parvo enim compendio, maxima lucra facere spiritualia possunt. Unâ aspiratione, uno ictu oculi, una pectoris tunctione, una genuflexione, uno actu amoris Dei, proximi, tantum mereri potest, pro quot actibus illum volet valere; modò alia requisita ad merendum, non desint.

Sic, vellet aliquis, centum actus Gratiarum Deo pro Beneficiis præstare; non potest ob circumstantias prudenter aut commodè? eliciat unum pro omnibus, & offerat pro omnibus, valebit pro omnibus. Vellet aliquis, Deum toties amoris actu prosequi, quoties offensus ab illo est, vel offensus ab omnibus peccatoribus, ab origine mundi: non potest? eliciat actum unum vel alterum, quos intendat valere pro omnibus, valebit, quantum ex voluntate est, pro omnibus. Vellet aliquis adorare Deum cum omnibus, pro omnibus, affectu omnium Sanctorum, in cælo Deum, & terra tota adorantium, unum actum affectumque cum hoc & ex hoc proposito eliciat: quantum ad voluntatem ejus (etsi non quantum ad actum adorationis & aliis forsan circumstantias) valebit totum, quod intendet,

tendet. Ex his faciet prudens conjecturam de reliquis.

159.

Antequam huic Industriae finem imponam, hoc addam; ut nemo miretur, me tantum de Voluntate nostrâ præsumere: miretur potius se ipsum, quod insueverit, tantam voluntatis suae fecunditatem, tantumque apud Deum pretium & pondus, vel ignorare, vel negligere. Vere enim mira res est, quòd homines etiam prudentes doctique, ac de rerum naturis optimè discurrentes, naturam Voluntatis suae adeò ignorent, adeoque negligant, ut nihil sit apud eos ignotius, nihil neglectius, usu Voluntatis. Quæso qui hæc mirantur, respondeant: Si quis vellet esse ita malitiosus, ut apud animum suum statuat, dicat, decernat, juret, voveat, se quoties pedem, manum, oculum, moverit, quoties respiraverit, &c. &c. toties velle & intendere, Deum actu odisse & blasphemare, immo quolibet tali motu & actu, millies millies velle & intendere actus odii Dei elicere, & dictos motus pedum, manuum, oculorum, respirationum, velle esse & signa & actus odii, & singulos eorum pro millibus millium odiorum actualium esse: Si quis, inquam, tam perditus esset, & in hac perversa Voluntate perfisteret, & ex hac Voluntate actus dictos pedum, oculorum, manuum, &c. facere; quæso, inquam, & quæro, motus illi manuum, pedum, oculorum hujus hominis, ex intentione tali ejus Voluntatis eliciti, essentné mali & malitiam odii Divini, haberentné an non? quantam haberent? nonne tantam, quantam ille impius voluntate intenderet? Ita sanè. Jam quæro cur Voluntas homi-

nis

nis istius tam est facunda ad peccandum, & voluntas pii hominis, cur non potest esse tam facunda etiam ad merendum, si adsint cætera requisita?

Consimili ratione, sit aliquis tam impius, qui uno actu odii hominis alicujus velit velle omnia ea mala illi evenire, quæ Dæmon aliquis vult evenire mortalibus, vel quæ Dæmones volunt, eliciti atque actum illum odii, cum tali proposito & pondere Voluntatis; simplexne malitia actui illi inerit, an inerit Diabolica, sive æquivalens Diabolica? & quidem ideo, quia eliciens vult actum illum æquivalere malitiis Diabolicis? Si hoc ita est, uti revera est, & esse, convincit Voluntatis liberæ intentio, atque ponderatio; cur hoc miramur asseri de bonâ voluntate, quod evidens videtur inesse malæ voluntati ab ipsâmet Voluntate?

160.

Memini me jam aliquoties usum hac explicatione, quin & promitto usurum me, cum locus & materia poscet, idque ideo, quia contraria juxta se posita meliùs dignoscuntur, & quia non dubito, omnibus notum esse, Voluntatem nostram, Dei Gratiâ adjutam, non minùs capacem & facundam esse ad bonum, quàm malitiâ impulsam prouere ad malum. Neque enim Deus minoribus nos ad bonum instruxit præfidiis, quàm nos iisdem donis Dei uti possumus perversè ad perniciem nostræ salutis.

Cæterum haud desunt alia, quæ eandem facunditatem nostræ Voluntatis ostendunt, nostrisque oculis ingerunt, si nos videre possemus vel vellemus. Nam cui dubium est, unum actum nostrum, si fiat ex spontaneâ electione ac deliberatione hominis, plus habere valoris & ponderis, quàm

161.

quàm

quàm actum ejusdem licèt speciei, si is fiat casu, à non cogitante, à dormiente, à coacto. Unde autem ille valoris excessus? utique à libertate Voluntatis, hic absente, ibi præsente; à quâ fit, ut ille sit laude vel pœnâ dignus, hîc neutro. Item unde est, quod vulgò asseritur, & sanè veraciter, actus ex unius Virtutis imperio factos, nobiliores esse, & plus meriti laudisque habere, quàm factos ex alterius? Nonne ideo, quia unus est à nobiliore virtute, alter ab ignobiliore? At quæso, quid est ista Virtutum nobilitas? Certè si ad principia voluerimus pervenire, nusquam illam ponemus, nusquam deducemus meliùs, quàm à Voluntatis nostræ præstantiore exercitio, & puriore libertatis impulsu, atque ponderatione. Nam cur Charitas præfertur omnibus virtutibus? Non ab objecto, quia & aliæ in idem tendunt, Fides, Spes, Timor, Religio; sed ab eo, quia Voluntas nostra, meliùs sese effundit in Deum, & agglutinat Deo charitate, quàm aliis virtutibus. Quomodo autem meliùs? quia liberiùs, quia liberaliùs, quia defæcatiùs, quia amiciùs & benevolentiiùs, quia à suis commodis privatis alieniùs; uno verbo ideo, quia amat ut amat, amat, quia illi Deus placet, & ut illi Deus placeat, & ut placeat Deo, placeat verò, quia id placitum est Deo. hoc autem totum quid est aliud, nisi Voluntas, nisi volitio, nisi voluntatis ponderatio, & intentio? Voluntatis ergo defæcatio, est Caritatis commendatio.

162.

Item cur vitium vitio. peccatum peccato est gravius? nonne ex eo quia est liberiùs? Unde quando peccata excusamus, ignorantiam & nolitionem præteximus, inadvertentiam obtendimus, inde liberationem, affectum impotentem, præ-

præoccupationem, alienam suasionem, coactionem adducimus. Quod frustra faceremus, nisi cognosceremus, pondus malitiæ, à Voluntate nostrâ esse in peccatis. Utergo levia peccata faciamus, Voluntatis nostræ pondus illis detrahimus, in alia omnia, aliquando in Diabolum, aliquando in ipsum Deum (ut Adam fecit) causam congerimus. Similiter aut opera ex voto facta pluris æstimari à Deo asserimus, quàm eadem sine voto perfecta? nonne ideo, quia in opere facto ex voto plus voluntarii, hoc est, plus à voluntate liberâ ponderis ac meriti agnoscimus. hoc autem quo modo? eo sanè, quia voluntas voto obstricta libertatem suam liberè constrinxit, & quasi immolavit. nemo autem liberiùs quidquam facit, quàm qui liberè cogit, seu, quàm qui ita libere libenterque facit, ut non facere nolit, utque velit non posse non facere, sed coactus esse ad faciendum. hic enim non tantùm facit, non tantùm liberè facit, sed etiam libertatem suam in alterius gratiam, ex liberâ servam facit, atque libertatem immolat, & veluti annihilat atque prodigit: unde etiam pretiosum opus illud reddit, quia totum pretii ejus fontem in illud profundit, totam arborem, cum radice illius, cum fructu simul offert.

Similiter cur opera etiam parva, si citò, promptè, hilariter, libenter, diligenter, constanter, sponte fiant, gratiora sunt, quàm si, esto aliquando majora fiant, tardè, invitè, coactè, ex timore, ex præmio, ex spe, ex prece, inconstanter, perfunctorie, oscitanter, tepidè, acediosè? Nullam causam asseremus bonam, nisi à voluntatis pondere

pondere petitam, quod ibi est, elucet, agit, placet, hinc deest, retardat, impedit, displicet.

163.

Maneat ergo Voluntas nostræ pretium & pondus; maneat illud verum esse; Amor meus pondus meum, quocumque; feror, amore feror; Pretium meum, Voluntas mea. Maneat & illud, consultè & prudenter fieri, quando unum actum pondere Voluntas liberæ, piæ, devotæ, ita imbuimus, & impinguamus, ut ille à nobis substitui possit ac offerri Deo pro multis, æquivalenter, non solum quoad valorem & meritum, sed etiam quoad multitudinem & numerum, dummodo ille debitus non sit sed arbitrarius, aut certè debiti expletio excusetur per aliquod impedimentum, ita, ut Voluntas non solum per intentionem & intensionem, sed etiam per extensionem, unum actum pro pluribus, brevem pro longis, facere atque supponere possit, pie, licitè, meritorie, cum profectu. Illud tamen addiderim, quòd, si unus actus debitè substitutus, pro pluribus facit, & apud Deum gratiofus est, longè sint futuri gratiosiores, si tales, plures fiant à nobis, qualium unus, possit esse pro multis,

Hæc quæ hinc diximus in commendationem Voluntas liberæ, nihil præjudicare Gratia Divinæ, sive actuali, sive habituali, nihil Christi meritis, nihil aliis ad merendum requisitis, volumus. Magnum est pondus liberæ Voluntas, magnum Gratia, magnum omnium requisitorum; Negotiator spiritualis nihil negliget, & ea, quæ nos bene suademus, re ipsâ melius faciet.

INDU-